

Dravidatko kielisukulaisiamme?

V. 1928 ilmestyi Lontoossa jo nimeltään sangen fantastinen kirja »Munda — Magyar — Maori. An Indian Link between the Antipodes. New Tracks of Hungarian Origins». Sen tekijä, joka käytti nimeä F. A. Uxbond, yritti vakavissaan todistella, että unkari (yksinomaan unkari, muita sgr. kieliä ei ole otettu ollenkaan huomioon!) on muka sukua yhtäältä Uuden Seelannin maorille, toisaalta Etu-Intian itäosien mundakielille. Kirja jäi syystä kaikkea huomiota vaille, mutta sen tekijä ei hellittänyt, vaan jatkoi kymmenisen vuotta »tutkimuksiaan» ja julkaisi — nyt jo omalla varsinaisella nimellään, WILHELM VON HEVESYNÄ — joukon artikkeleita ja kokonaisen teoksenkin (»Finnisch-Ugrisches aus Indien», Wien 1932) päähänpintymästään, että muka suomalais-ugrilaiset kielet ovat läheistä sukua mundakielille ja että unkarilaisten alkuperäinen kotimaa on ollut Intia. Ihmeellistä kyllä, monet erittäin arvovaltaisetkin tieteelliset aika-

kauskirjat luovuttivat palstojaan tämän unkarilaisen insinöörin hölyn-pölylle, mm. *Journal Asiatique*, *Bulletin of the School of Oriental Studies*, *L'Anthropologie*, *Atti del III. Congresso Intern. dei linguisti*. Hevesyn tehottomat »todistelut» saivat osakseen ansaitsemaansa ankaraa, jopa murhaavaa arvostelua asiantuntijoiden taholta (esim. SAUVAGEOT, PRINTZ, TURNER ja pater SCHMIDT; meillä Suomessa niitä ei ole viitsitty edes mainita). Kymmenisen vuotta sitten tämä väittely näkyy tyystin tauonneen, sillä onhan mundakielten asema austroaasialaisen kielikunnan osana tullut lopullisesti selvitetynksi. Sensijaan on aivan äskettäin virinnyt keskustelua mundamurteiden läntisien naapureiden, alkuperältään arvoituksellisten dravidakielten suhteesta uralilaiseen kielikuntaan, ja meilläkin, uralilaisen kielitieteen emämaassa, lienee syytä tehdä lyhyesti selkoa näistä oman kielikuntamme viimeaikaisista laajentamisyrytyksistä.

Dravidalaisia on kunnioitettava määrä, lähes 65 miljoonaa, siis runsaasti kolme kertaa enemmän kuin uralilaisia kansoja. He ovat asettuneet asumaan Etu-Intian niemimaan eteläosaan, suunnilleen Bombaysta Kalkuttaan kulkevan linjan eteläpuolelle. Antropologit ovat erottaneet heidät omaksi roduksi, jonka tunnusmerkkeinä luetellaan mm. kookkuus, käyränenäisyys, kiharatukkaisuus ja partaisuus. Näyttää siltä, että arjalaiset ovat Intiaan tunkeutuessaan työntäneet tieltään nykyistä pohjoisempaan asuneet dravidaheimot, joista aikaisemmilte kotiseuduilleen on jäänyt vain pieni, Afganistanin ja Belutšistanin rajamailla elävä brāhūiryhmä. Näihin mennessä ei ole saatu ratkaistuksi, onko Pohjois-Intia dravidojen alkukoti vai olivatko he siirtyneet noille seuduille jostakin muualta, eräiden tutkijoiden mukaan pohjoisesta tai luoteesta päin, kuten arjalaiset myöhemmin. — Dravidojen sivistystaso ei yleensä ole kovin korkea, mutta muutamilla heimoilla on sentään sangen laaja ja ihmeteltävän iäkäskin omakielinen kirjallisuus (vanhimmat muistomerkit jopa 400-luvulta).

Dravidakieliä erotetaan kaikkiaan 14. V. 1856 julkaisi piispa CALDWELL Lontoossa ansiokkaan dravidakielten vertailevan kieliopin, joka yhä, tosin uusittuna laitoksena, on näiden kielten tutkimuksen pohja ja perustus. Caldwellin ajoilta on peräisin se ulkomaisissa populaarisissa julkaisuissa tavan takaa toistuva väite, että »dravida on sukua suomelle, unkarille ja turkille eli ns. skyyttalaisille kielille». Caldwell oli kerännyt koko joukon mielestään päteviä todisteita tämän teoriansa tueksi, ja kun esim. nykyisissä suurissa hakuteoksissa luetellaan dravidakielten tunnusomaisina piirteinä nominien kieliopillisen suvun puuttuminen, kaasuksien muodostaminen »postpositiolla» (oikeammin suffikseilla), partisiippi- ja gerundiivirakenteiden käyttö, negatiivinen konjugaatio ja (regressiivinen, vokaaliharmonia, niin kieltämättä tulevat mieleen uralilaiset (ja myös altailaiset) kielet. Mutta monissa muissa maapallon kielikunnissa voi panna merkille samantapaisia ilmiöitä! Jos halutaan väittää dravidalaisia ja uralilaisia kieliä toistensa sukulaisiksi, tarvitaan runsaasti lisätodisteita, lähinnä sanaston ja suffiksiaineksien alalta. Myöhemmät lingvistit ovat yleensä hylänneet »dravidalais-skyyttalaisen hypoteesin» ja etsineet dravidalle heimolaisia esim. Intiasta alkaneen esihistoriallisen Lemurian mantereen toisesta päästä, Australiasta. Mutta jotkut tutkijat

ovat kulkeneet Caldwellin jälkiä, mm. MAX MÜLLER¹ ja F. O. SCHRADER². Viimeksi on dravidalaiskieliin perusteellisesti syventynyt professori T. BURROW. Hän on julkaissut Lontoossa ilmestyvässä aikakauskirjassa »Bulletin of the School of Oriental Studies» sarjan dravidalais tutkimuksia, ja v. 1944 painetussa sarjansa neljännessä osassa, »The Body in Uralian and Dravidian», myös hän on asettunut puoltamaan dravidalaisien ja uralilaisien kielten geneettistä yhteenkuuluvuutta. Prof. Burrow on nyky-aikainen lingvisti, joka ainakin p y r k i i kriittisyyteen. Tästä on todistena esim. se, että hän arvostelee ankarasti alussa mainittuja Hevesyn haihatteluja. Hän ei myöskään hyväksy vanhaa dravidalais-uralilaista teoriaa sellaisenaan, vaan arvostelee kirjoituksensa johdanto-osassa edeltäjiensä esittämiä mielipiteitä ja heidän todistusaineistoaan. Itse hän näkyy omakohtaisesti perehtyneen miltei kaikkiin tärkeimpiin uralilaisia kieliä koskeviin hakuteoksiin (tosin niinkin tähdellinen kuin Magyar Etymologiai Szótár on häneltä jäänyt käyttämättä) ja tutkimuksiin, mikä sinänsä on ilahduttavaa, sillä siksi vähän meidän kielikuntaamme ja sitä koskevia tutkimuksia tunnetaan anglosaksilaisissa tiedemiespiireissä. Laajahkossa kirjoituksessaan Burrow on rajoittunut vertailemaan keskenään uralilaisien ja dravidalaisien kielten ruumiinosiennimityksiä. Hän esittää tällä kertaa kaikkiaan 72 sanarinnastusta ja lupaa vastaisuudessa tuoda esiin uusia todisteita »tukemaan dravidalais-uralilaista sukulaisuusteoriaa».

On heti alkuun sanottava, että Burrow on tehnyt joukon karkealaisia virheitä. Voisipa tässä yhteydessä miltei siteerata jo kuluneeksi käynnyttä Voltaire'in letkausta kielitieteestä, jossa vokaalit eivät merkitse mitään ja konsonantitkin hyvin vähän. Nimenomaan vokaalisto on Burrow ei kiinnitä juuri minkäänlaista huomiota, ei edes suorita karkeata kahtiajakoa taka- ja etuvokaaleihin³. Virheellisenä on myös pidettävä sitä Burrow'n menettelyä, että hän poimii kummankin kielikunnan nykykielistä joukon suunnilleen samoin ääntyviä ja samanmerkityksisiä sanoja ja asettaa ne ryhminä vastaamaan toisiaan, sensijaan että yrittäisi palauttaa meidän kielikuntamme sanat niiden kantaauralilaiseen alkumuotoon, jota sitten vertaisi vastaavasti rekonstruoituun kantadravidalaiseen asuun. Semologisessa suhteessa hänen yhdistelmissään niinkään on usein runsaasti toivomisen varaa. Tässä ei ole tilaisuutta — eikä kai syytäkään — käydä kohta kohdalta ruotimaan Burrow'n sanarinnastuksien heikkouksia ja suoranaisia mielivaltaisuuksia, mainittakoon vain vielä, että hän näkyy usein valinneen uralilaisien kielten sanavarastosta joitakin harvinaisia ja suppea-alueisia, jopa satunnaisiakin muotoja, joita hän sitten vertailee dravidakielissä ehkä yleisiinkin sanaperheisiin.⁴ Näkyypä hän tehneen myös päinvastoin, verranneen yleisuralilaista sanaa sellaisiin dravidakielten sanoihin, joita esiintyy vain muutamissa murteissa, niis-

¹ Letter on the Classification of the Turanian Languages.

² Zeitschr. f. Indologie u. Iranistik 3 ss. 81—112 (v. 1925). Vrt. myös E. LEWYN parodioivaa kritiikkiä Zeitschr. f. vergl. Sprachforschung 56 ss. 142—159 (v. 1928).

³ Ks. esim. Burrow'n etymologioita 3, 6, 7, 11, 15, 19, 22, 23, 30, 33, 34, 42 jne.

⁴ Esim. Burrow'n yhdistelmät 11, 22, 31, 50 (viimeksimainitussa on ostj.-sam:n myöhäinen lainasana rinnastettu dravidaan!).

säkin oudoksuttavissa äänneasuissa ja peräti arveluttavissa merkityksissä, kuten myöhemmin mainittavasta esimerkistään ilmenee.¹ Kaiken kaikkiaan: kriittinen lukija ei voi Burrow'n todisteluja silmäillessään vapautua siitä vaikutelmasta, että dravidalaisten ja uralilaisten kielten sanaston väitetyt yhtäläisyydet tuntuvat kovin keinotekoisilta. Joskun tosin kieltämättä ällistyykin muutamia esiin putkahtavia »sukulaissanoja», mutta samantapaisia voi etsimällä löytää miltei minkä kielikuntien väliltä tahansa.

Meikäläisen tekisi mieli — tosin dravidalaisikieliä ja niiden kehityshistoriaa syvemmältä tuntematta — tehdä jokunen pistokoe Burrow'n metodin selville saamiseksi ja ehkä itsekin lähteä seikkailemaan uralilaisdravidalaisen ongelman sokkeloihin. Oppaaksi tarjoutuu G. A. GRIERSONIN suurteoksen »Linguistic Survey of India» (LSI) vertaileva sanaluettelo (Calcutta 1928), johon sisältyy tietoja mm. kaikista neljästätoista dravidakielestä. Griersonin sanasto on kylläkin suppea, sillä siinä on esitetty vain n. 170:n sanan ja taivutusmuodon vastineet lähes 350:stä Intian kielestä ja murteesta, mutta nuo sanat edustavat suurimmaksi osaksi kielten primäärisintä perusvarastoa, joten niitä voi hyvin käyttää tällaiseen tarkoitukseen, pintapuoliseen orientoitumiseen. — Ensin pieni esimerkki Burrow'n menetelmästä. Suomen *silmä* sanalla on, kuten tunnettua, vastineet kaikissa uralilaisissa kielissä: lp. *čälʹbme*, mord. *selʹme*, tšer. *svʹnzä*, syrj.-votj. *šin* (: *šinm-*), vog. *šem*, *säm*, ostj. *seʹm*, unk. *szem*; samJur. *säčß*, *hääm*, tawgy *saime*, Jen. *sei*, OS *sej*, *saj*, *saʹjə*, kam. *sima*, *simʹ* jne., kaikkialla sama merkitys. (Alkumuodoksi on konstruoitava, lähinnä sgr. muotojen perusteella, **šilme*, Steinitzin mukaan *-*ē*-). Näihin uralilaisien kielten muotoihin Burrow on rinnastanut mm. seuraavat dravidan sanat: *cima*, *ima*, *eme*, *eve* 'silmäluomi', *cimutu*, *nimai*, *imai* 'vilkuttaa'. Tämä on tyypillinen esimerkki siitä »runollisesta vapaudesta», mitä Burrow käyttää hyväkseen käsitellessään sanojen sekä äänne- että merkityspuolta². Kun vilkaisee LSI:tä, voi todeta, että kaikissa 14 dravidakielessä on yhtäpitävästi 'silmää' merkitsemässä *kan^a*, *kanna*, *kannu*, *kanna*, *kan* jne., siis aivan eri vartalo kuin uralilaisella puolella. Samanlaista vertailuaineen valinnan mielivaltaisuutta ja äänne- ja merkityso pillisten tosiasioiden väheksymistä panee Burrow'n tutkielmassa merkille kaiken aikaa.

Mutta minkäläisen kuvan sitten LSI antaa dravidakielten väitetystä »uralilaisuudesta»? Sanottakoon suoraan, että edes etsimällä ei näy voidaan löytää kuin ani harvoja satunnaisiakaan yhtäläisyyksiä näistä Euraasian vastakkaisilla laidoilla puhuttavista kieliryhmistä. — Lukusanoista on usein totuttu hakemaan eri kielten ja kielikuntien yhteenkuuluvuuden todisteita. Tässä suhteessa uralilaisilla ja dravidalaisilla kielillä on vain pari näennäistä kosketuskohtaa. Ugrilaisissa kielissä tavataan 'seitsemää' merkitsemässä seur. sanat: vog. *sät*, *sät*, ostj. *täbət* jne., unk. *hét*. Kahdessa arjalaisasutuksen keskellä puhuttavassa dravidakielessä vastaava sana kuuluu seuraavasti: kuruz *sattē*, malto *sāt* '7'. Sana on tietysti selvä arja-

¹ Burrow'n numerot 23, 28, 34, 42, 44, 53, 58, 70, 71.

² Esim. tamilin *c-* voi Burrow'n yhdistelmissä vastata sgr. **š-*:ää (n:ot 2, 23), **š-*:ää (13, 17, 24), **š-*:ta (n:o 47 ja s. 342), jopa **k-*:takin (n:o 6).

lainen laina kummallakin taholla, dravidassa vain paljoa nuorempi kuin ugr. kielissä (vrt. varh.-arj. **septā*, **sāpta*, skr. *saptā*, prakrit *satta*, bengali ym. *sāt* id.). Dravidan brāhūin *haft* '7' taas on lainattu persiasta (*haft* id.), niinkuin myös saman kielen 'sataa' merkitsevä sana *sad*. Voitaisiin ehkä huomauttaa, että dravidan telugussa ja pienessä kölāmī-muteessa tavattava sana *okat*¹, *ōkkōd* '1' sointuu aika tavalla yhteen samaa merkitsevän, mutta kielikunnassaan tässä funktiossa aivan yksinäisen ostjakkisamojedin *ōkur*, *okkur*, *ukkir* sanan kanssa. Mutta tällaisen tuiki satunnaisen seikan vain joku Hevesy mainitsisi vakavissaan, sillä ostjakkisam:n sanalle voimme esittää unkarista vastineen, joka ei ole lainkaan lukusanoihin kuuluva, kun taas dravidan sanoille löytyy vertauskohtia mm. eräistä indokiinalaisista kuki-chin- ja nāgā-murteista (*ak'at*, *okat* jne.)¹. — Dravidan omalaatuissa persoonapronomineissa ei voi havaita häivettäkään uralilaiseen suuntaan², ei liioin interrogatiivipronomineissa, paitsi tamiin erään murteen aivan yksinäisessä muodossa *midā* 'mikä, mitä?' ja siihen liittyvässä, niinkään vain mainitussa murteessa esiintyvässä sanassa *mitka* 'miksi?'. Mutta paljoa lähempää kuin suomesta ja virosta näille löytyy »vastineita»: eräissä austroaasialaisissa kielissä (palaung) on mm. *mi* 'mikä?', samoin indokiinalaisissa kuki-chin-murteissa esim. *mi-hi*, *mē-dā* id. — Griersonin teoksessa tavattavista dravidankielisistä ruumiinosien nimistä saa aivan toisenlaisen kuvan, kuin mitä mainitusta Burrow'n tutkimuksesta ilmenee: kaikissa 14 dravidakielessä esim. on hyvinkin tarkoin toisiaan vastaavat käden, jalan, silmän, nenän, suun, korvan ja hampaan nimitykset, mutta juuri mikään niistä ei lukijan mielessä assosioidu uralilaisien kielen samaamerkitseviin sanoihin. Joitakuita yhtäläisiltä näyttäviä nimityksiä tosin myös on joukossa, mutta ne ovat ilmeisesti aivan satunnaisia tai lainoiksi osoittautuvia ja siis vailla mitään »alkusukulaisuuden» todistusvoimaa. Tässä pari esimerkkiä. Yksinomaan kölāmīssa näkyy tavattavan sana *tir* merkitsemässä 'karvaa, hiusta'. Se tuo mieleen eteläsamojedilaisten kielten samaa tarkoittavan sanan: kam. *ther*, taigi *tere*. Mutta Donnerin mukaan sana onkin kamassissa takavokaalinen: *t'ār*, *t'ār'*, kuten myös pohjoisissa sam-kielissä: jur. OS *tar*, tawgy *tar'*, jen. *to'*. Nähdäkseni sam. sana liittyy ainakin mongolissa tavattavaan 'karvan' nimitykseen *tar* eikä niihin sgr. sanoihin, joihin PAASONEN on sen, tosin epäröiden, yhdistänyt (Beiträge s. 256). Mutta dravidan yksinäisellä *tir* muodolla ei varmaankaan ole tekemistä minkään tässä mainitun sanan kanssa. Jalalla on dravidassa mm. seur. nimitykset: kanarese *pād^a*, tamil *pādam*, telugu *pādam^u*, khond *pāt-kā*. Näihin tuntuisi voivan rinnastaa, Burrow'n tavoin, permiläisissä kielissä tavattavat 'jalkaa' merkitsevät sanat: syrj. *pod*, votj. *pjđ*. Mutta »alkusukulaisuus» ei tässäkään tapauksessa ole kysymyksessä, vaan permiläiset muodot voidaan selittää kanta-arjalaisiksi lainoiksi, vrt. k.-arj. **pād-* (< ieur. **pēd-*); skr. *pāt* (akk. *pādam*) 'jalka', *padam* 'askel, jälki', avesta *pāda* 'jalka', iran. *pād-* jne. id. Samasta lähilähteestä ovat varmaan

¹ Kaikkeaa muuta kuin vakuuttava on Burrow'n yhdistelmä (s. 334): drav. *mūnru*, *mūdu*, *muguru*, *mūd*, *nubb* jne. '3' ~ samJur. *nāhar*, tawgy *nagur* jne. '3'.

² Tosin 'minä' on parissa dravidakielessä *en* ja unkarissa samoin *én*, mutta unkarin muotohan palautuu asuun **e-mēn*, ja sana on yleisuralilainen ja *m-*llinen.

dravidankin muodot peräisin. [Sivumennen mainittakoon, että D. SINOR on tutkielmassaan »Ouralo-altaïque — indoeuropéen», T'oung Pao 1944, yhdistänyt yllämainittujen indoeurooppalais-permiläisien (suomalais-ugrilaisien?) sanojen kanssa samaan ryhmään myös yleisturkkilaisen jalan nimityksen *adaq, adaq, azaq, ajaq* edellyttäen, että näistä on kadonnut jäljettömiin alkuperäinen altaillainen **p-* ja että *-q* on suffiksiainesta, kuten tšuv. muodot *ura, ora* osoittavat]. — Alkeellisia toimintoja ilmaisevissa dravidan verbeissä, sellaisissa kuin 'mennä, tulla, juosta, istua, seisoa, olla, syödä, antaa, lyödä, kuolla', ei havaitse juuri ainoatakaan uralilaiseen kielikuntaan päin viittaavaa, vaikka viimeksimainitusta olisi tarjolla vertailtaviksi sangen runsaasti tällaisia sanoja (ks. esim. SETÄLÄ *Verwandtschaft* ss. 64—66, 69—70 jne.). Kahdessa itäisimmässä dravidamurteessa, kuruzissa ja maltossa, tavataan 'kulkemista, menemistä' merkitsevänä verbinä *kal, kāl*, jolle ensi näkemältä luulisi voivan esittää uralilaisen vertauskohdan: sm. *kulkea*, lp. *gol'gāt*, mord. *kol'gems*, unk. *halad*; samJur. *hūlydm* jne., mutta jo maantieteellisestikin paljoa lähempänä dravidaa on eräissä indokiinalaisen Kuki-Chin-ryhmän läntisimmässä murteissa tavattava 'menemistä' merkitsevä verbi *kal*. (Sitäpaitsi dravidan muotojen vartalo ei ehkä olekaan *kal-*, sillä akt. indik. prees. yks. 1. pers. kuuluu *ēn kādan* ja vastaava preteritimuoto *ēn kērkan*).

Tässä esitetyt lyhyet ja summittaiset viitteet on siis koottu lähinnä Griersonin »Linguistic Survey of Indian» tarjoaman aineiston perusteella. Materiaali ei kylläkään ole ollut kovin laaja, mutta jos dravidakielillä tosiaan olisi geneettinen yhteys meidän kielikuntaamme, sen pitäisi tämänkin aineiston pohjalta käydä selvästi ilmi, sillä saahan Griersonin teoksesta sangen havainnollisen ja oikean kuvan esim. siihen sisältyvien n. 180 indokiinalaisen kielen ja murteen keskinäisistä sukulaisuussuhteista.

Dravidalaisissa ja uralilaisissa kielissä olemme voineet panna merkille vain joitakuita aivan satunnaisia sanayhtäläisyyksiä, jotka nekin ovat lähemmin tarkasteltaessa huvenneet suorastaan olemattomiin. Lähtökohtana olleelta Burrow'n tutkielmalta tuntuu siis pohja sortuneen. Varmaankaan meillä ei ole syytä yhtyä edes siihen THOMAS A. SEBEOKin varovaisen pyöristettyyn loppulausuntoon, jonka hän on esittänyt arvostellessaan Burrow'n kirjoitusta (*Journal of the American Oriental Society* 65, 1945), että nim. suomalais-ugrilainen kantakansa »ehkä on ollut kosketuksessa myös mundan ja dravidan puhujiin».

A. J. Joki.